

Baltijas Semkopis.

Apsteļamā:

Redakcijas mājā, Zeligavā, Katoku-ēdā № 2.
Rīgā: Schillinga, Kapteina un Lušawa grahmatu-
bodis un pēc kopmana Deršendorff, piļ. Kalku-ēdā
№ 13. Būtās pilšehtās: wifas grahmatu-bodis.
Uf laukēm: pēc pagasta-walbehm, mahzitateem,
skolotajeem, 2c.

4. gads.

Rīgā, tanī 11. oktobrī.

Makfā:

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par 1/2 gadu 1 r. 60 k.
Bej Peelituma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 k.
Par pērsuhtišānu ar pastu uf katru eksemplari, ween'
alga waj ar jeb bej Peelituma, jamakfā 60 kap. par g.
un 35 kap. par 1/2 g. Sludinajumu s peenem wifās
apsteļamās weetas pret 8 kap. par sīhlu rindmu.

№ 41. Lihds ar Baltijas Semkopi it nedelas isnahf Peelitums ar stahsteem un derigu laika-kawekli; 1878.
makfā 1 rub. par gadu, 50 kap. par pusgadu.

Saimneezibas nodata.

Mekona k. „Gudribas-grahmata.“

Zapreezajahs, ka aug un wairojahs grahmatas wifadās waijadšibās, bet janofchehlo, ka attrahpahs ari tahdas, kas gan buhtu warejuschas palift nerakšitās.

Fr. Mekona k. pasneeds mums kahdu grahmatu, kuru tas nosauz par „Gudribas-grahmatu preekšč semkopjeem.“

Uzšihtigais semes-kopejs buhs, kas sin, steidsees nopirkt to, lai waretu atkal kaut ko no jauna peemahzitees; buhs war buht no sirds preezajees tahs 6. l. p. lasidams, ka: ņhi grahmata ir ņklaidra semkopibas chemija, bet buhs tanī dšlakai eelakdamees jo drihs pahrlēzinajees, ka naw wis atradis, ko zerejis atrast. Mekona k. seltu solidams eedewis — daschadus juzektus un beesumus.

Ne buht naw saprotams, ka zeen. ņarakšitajs nahzis tahdās domās, ņarakšitht grahmatu, kam bij kalpot tahdai sinibai, no kuras tas, ka grahmata pate leezina, nesin ne tikdaudš, ka melns aif naga. — Rahdas leetas tur isandelē ka derigu preži, to redš jau tuhlin, lihds ka islasa pirmās lapu-pufes.

6. l. p. stahw: Wispahriga chemija, latwifki ņņkirņšanas ņkunste u. t. t. — Waj tas kahds isņklaidrojums, ko kihmija nosihmē? Schim wahrdam pagalam ņawads nosihmejums?

7. l. p. ņaka, ka warot dabuht ņklaidru ogkrabi (ņar. to pahrkruštijis par oglekli), kad grausdejot ņahgu-ņklaidas aiskitetā kalku-pihpes galwinā uf lampas-leesmahm; zaur tņhibufu ņkreenot ņklaidris ogkradis ar ņņkehrmu ņmaku, un ja tam peelaiņhot uguni, tas degot gaischahm leesmahm. — Tā tad augsta gudriba! Tas naw wis ogkradis, kas tur ņkreen laukā, bet daschadi ogkrada-ņaweenojumi. Prahtin nahz mahjā! Tani paschā l. p., mas rindinu uf augņhu, stahw ņklaidreem wahrdeem teiktš, ka ogkradis zeets kermens, bej ņmarņchas.

Weetahm atronahs isteizeeni, kuri prahtuturedamam zilwekam ne pa wifam naw ņaprotami.

6. un 7. l. p. isņklaidro: Par elementeem ņauz paschstahwigus, weenņahrtigus kērperus, kas naw kopā jaukti un kas ne zaur kahdu ņpehlu naw isņņkirami. — Dšels, ņudrabs, selts ņklaidri elementi, tomehr tos war isņņkirt weenu no otra; war ari ņņkirt katru dšels-, ņudraba-, jeb selta-gabalu wifadās dalās.

6. l. p.: Chemigi ņinatnigi organigi kērperi ir tee, kas no wairakeem kopā ņalikti un tabehk ņņkirami; beņorganigi ir tahdi, kas ir gruntskērperi, elementi un tabehk naw ņņkirami. — M. k. tē mehgina runat ar ņweņchahm mehlehem, ņlahbe tik, ka tas pats nesaprot, ko tas runā. Behz ņhi isņklaidrojuma buhtu atkal katris beņorganigs kermens jau elements, un katris kermens, kas ņņkirams un no wairakeem ņaliktš, buhtu organigs kermens. Tā buhtu zela-dubli, muhrneeka-mahli un kalki, kurdš atrobahs daschadi ņaweenojumi, wifņ organigi kermeni. Bet tā ne kur zitur ne-eedala kihmiju, ka tik ween M. k. galwā.

10. l. p. stahw, ka stahdi tik nakti ogkufkahbekli eewelkot; deenā tee to atkal isdwaschajot. — Tee ir dšihwi neeki!! Tur pat atronam, ka, ja ņlahbekla-butelē isdšifnot kwehloņhu ogli, tur zekotees ogku-ņlahbeklis, un degoņcha ņweze apdšeesot butelē eebahsta tabehk, ka ņlahbekla weetā nu radijees ņlahpeklis. — Kur tad lai ņhis ņlahpeklis

wobahs? Waj tas islihdis is ogles, waj is ņlahbekla? Bīts ne kas tatschu ņlahbekla-butelē naw atronams, ka eemestā ogle un ņlahbeklis, un til no ņņeem abeem buhtu warejis kaut kas iszeltees.

Labpraht ņinatu, ko nosihmē

14. l. p. „Tas uhdens ir zehlees uhdenkla un ņlahbekla ņaweenofchanos gaisā, un kad nu uhdenklis deg, tad uhdens no ta ņņkhihrahš.

15. l. p. Baltas un ņauņas ņtehrkeles pastahw no me-
lahm oglehm u. t. t.

16. l. p. Alkohols jeb wihnagars pastahw no to 3 ele-
mentu oglekta, uhdenkla, ņlahpekla daudšņahrtigahm ņaweenofchanahm, kas wifas ir tefoņchas. — Pats teikums ar ņawahm tefoņchahm ņaweenofchanahm jau ņlan deesgan kehmoti; tur klahk wehl japeemin, ka tahda alkohola, kas ņaweenots no minetajeem 3 elementeem, it ne kur ne-atradihš.

Grahmatā newar isņņkirt ņlahbi no elementa ņlahbekla, zaur ko zelahs daschā weetā jozigi, daschā nesaprotami un atņchigarnt teikumi:

23. l. p. Kali weenojotees ar daschadeem ņlahbekleem.

24. l. p. Kalkis ņaihtis eekšč ņlahbekleem. — Zeen. ņar. drihs peeleij ņlahbekli, drihs ņrahbdā ar ņahlsņlahbekli, kaut gan ņahlsņlahbeki ne buht naw ņlahbekla.

ņņklauņahs ka murgi, kad lasa 25. l. p.:

ņklaidra ņehwele, kas pehrkama, ir ekai lihdsjigs ņņkhi-
stums ar loti ņņkehrmu garņchu.

Negribu mozt zeen. lasitaju, lai bradatu man lihdsā pa ņchito muklaju un purwu no weenas malas lihds otrai. Wifa grahmata ņarakšitā loti pawirņņi, ka pa garu laiku un pehdigi nesaprotami, kur ween waredams 3. ņar. isleeta loti derdšigus teizeenus; p. p.

51. l. p. par amoniaka mahjokli. — Tani paschā l. p. tas ņaka:

Weeglā semē ir masak amoniaka, ne ka ņmagā. ņkai-
drā ņmilti no ta ir 2/100; gluhdā lihds 7/10. — Grahmatas pehdeja l. p. 3. ņar. wifseem, kam dezimalņkaitku rehņinumi nebuhtu pasihstami, gan eewehlē ņawu rehņinaschanas katkismi, kas makfā 20 kap., bet ir ar ņcho lihdsekli nebuhs eespehjamš isdibinat, ko minetee ņkaitki nosihmē, waj olektis, stopus, mahzinas, jeb zitu ko.

52. l. p. ko pasmeetees, kad lasa:

Pēc amoniaka guhstišchanas jaņargahs kertees pēc tahdeem lihdsjekleem, kas to garu dara ņwabadu un laisch wakā.

Gudribas grahmatu beigdams zeen. Mekona k. mahk ari rakšitht pa lateiniņki: amonium carbanicum natrum phosphoricum, kur waijadseja ņazit: carbonicum natrium.

Gribu wehl peeminet kahdu wahrdu par grahmatas walobu. Newar nemas isdomat, kadehk zeen. ņarakšitajs atmet jaunatwafinatš wahrbus, kahdi tee jau deesgan ņen peenemi muhņu rakšitā. Gandrihs katrs lasitajs, un droņchi ņafot wifņ tee, kuri ņpehtu ņapraņt ņinigus rakšteenus semkopibas-leetas, pasihst wahrbus: kermens, mahkņla. Bet Mekona k. tee nepatihk; tas isleeta kērperus un ņkunstes. Ko jaunū rabit tam tomehr patihk. Ogkradis, uhdenradis, ņlahbe ne-atron ņchelahstibas minetā lunga azis. Kluhst ņabrižeereti: ogleklis, uhdenklis u. t. t. Mekona k. jaunee radijumi: kokeklis, pektinņņ, lipekli, krezeligs, — bej ihpaņchas wahrdnizes gan nebuhs wis

faprotami. Tee sweschi, kad ari 13. l. p. ijskaidro, ka pektinsch peederot pee oguhidrateem, un pektina-, jeb frezella-stahbellis atrodotees „eefsch gurteem.“

Gahst nosauz par gaisu, zaur ko zelahs wijadas jufas; ta p. p. buhtu tad jafaka: „Gaisis fastahw is diweem gaiseem: slahpekta un skahbekta.“

Ji schein peemehreem redjams, ka grahmata ir walobas-sina koti weeglis darbs.

Grahmatu farakstijis, M. k., laikam pahreeczinats, ka tairis ar to labas rebes, mehgina preekschwahrdos eeslawet sawu darbu, teikdams, ka buhschot pasneegt sinatnibu, kur lihds schim dota tifar jina- schana ween semneekem. — Nu semneekem pasihstama „sinaschana,“ ka M. k. patihl fazit, gan „Gubribas-grahmata“ daudj mas kahrtiba, bet las tif ween fazits „sinatniba, — nesaprotams, neweiklis. — Zau preekschwahrdos redjams, zil logiski M. k. prot domat, teikdams: „Gan flikti, kad behrnu kristi preeksch dsimichanas, bet ne las nekait, tas sihmē, ka dsimichana gaidama.“

Sijat „Gubribas-grahmatu“ sikhaki buhtu garlaizigs darbs, bes kaut kahda labuma, bes sekmes. To lai neweens nedoma, ka no schis grahmateles warehs eemahzitees zil ne zil. Ja kahds gribetu pirft „Gubribas-grahmatu“ semkopibas-sihmijas eemahzichanahs deht, tad lai paleel labal nepirzis. Ja to kahds jau nopirzees preeksch mineta noluhka, tad lai labal sadala to lapinas un aifsmehke ar tahm pa seemas wakareem pihpiti; tas tam buhs daudj derigasti, ne ka kad tas eemahzitos mahzibas, kahdas tahs grahmata atronamas.

Zeen. farakstijaja wahrdus isleetajot jafaka beidsot, ka schis radi- jums, kas gan jau peedimis un nokristits par „Gubribas-grahmatu,“ ne tif ween nepelna schahda wahrda, bet ari nespehji dsihwot, ir dsimis nelaika.

Kreilis.

Wispahriga dafa. ✕

„Selta mahjas grahmatas“ ahrstibas nodata.

(Weigums).

Pehz schi lihdsella wehl mineti ziti, kuri atronahs apteekas; bet par noscheloschonu un Mekona k. leelu leelo brihnumu wahjneekem to nedos, jo ta naw atkauta dot uf M. k. rezepti, schi jahle ir beladonas faknes pulweris. Latwiska wahrda M. k. preeksch tahs naw teizis un es ari to neteikschu, jo zitadi atrastos kahda puhschlotaja seewina, kas ziteem ar to leelu nelaimi waretu padarit, jo preeksch schahm ihpaschi man leelas ahrstibas nodata farakstita, tamdehl ari netruhsht mahnu- tizibas lihdselku, no kureem puhschlotajas leelas zeenitajas, lai gan M. k. preeksch-runā (p. l. V.) fazits, ka „Selta mahjas grahmatas“ padomi

dibinati uf sinatnibas pamata un dabas likuma; bet sinams tas tif preeksch-runā, kur wehl daudj zitu labu teikumumu, un kura, t. ir preeksch- runa, tamdehl ween zeeniga, ka winu lasa, lai redj zil rakstneeku- schwindeleschana pee mums jau tahlu tikufe. Wina ir labaki fazeretā, ne ka wisa „Selta mahjas grahmata“ un pateesi mahskliga. — Par scho beladonas fakni teikschu tif, ka wina peeder pee teem pascheem gisticajeem augeem (Solaneae), ka baltas drigenes (fungu) jeb melnas drigenes, bet daudj stiprakas, ne ka schis. Un ko gan domajeet, ko dara M. k. ar scho beladonas-fakni? Winsch to dod 5 reis tif daudj uf reisi eefschā, ka mahziteem dseedneekem no waldischanas atlauts, proti 10 granu. Lasitaji sin, ka kas drigenes baudijis, tas top ka traks; es te wehl peeleeu, ka tas wehl leelaka mehra war notift ar beladonu; ne wolti winu wahziski zauz par trakuma firschem (Tollfirsche). Wehl pee tam nahs tas klahs, ka tahs parahdischanahs, kas zelahs no beladonas, ir tahs paschas, kas pateesi zelahs no traka suna kodeena, ka aplama usweschanahs, plohschichanahs (trakoschana), ne-eespehichana riht, gaismas bihschichanahs un c., ar wahrdu fakot: wahjneeks zaur scho fakni war mahskliga wihse fazelt suna trakuma wahjibu. Ko nu pee tahdas parahdischanahs apfarteji peederigeet domahs? Wini te itin logiski spreedihs, ka nu fakostajam peesitusees trakuma wahjiba zaur suna koschonu un ne wis zaur M. k. sahlehmu, un dos te sawa ne- baltā deenā wehl wairak reischu scho beladonas pulweri par deenu, ne ka M. k. wehlejis. Te nu galā isnahktu, ka „Selta mahjas grahmata,“ kas pehz M. k. preeksch-runas „runā selta wahrdus“, te runatu postia wahrdus. Redseet, ta dseede dakteris Mekons! Ta dseede tas, kas grib behdas un breefmas masinat. Tagadeji dseedneeki tura weetigo dseedeschonu par swarenako leetu, ir wini leel koduma weetu isdedsinat, isgreet jeb masakais ismagat ar uhdeni, bet ne wis ar aukstu, ka to wehlahs M. k., bet ar siltu, jo zaur aukstu uhdeni teel asinu tezeschana aistureta, bet zaur siltu pawezinata, un tas te waijadzigs. Pehz tam leel watei ischulaht wairak nedetu (4—6). Par peerahdischonu, ka tif tahda dseedeschanas wihse spehji ko padarit, peewedu te, ka kahds is senakajeem Peterburgas dseedneekem (ja ne-alojos Garders) dseedeja un isdseedeja kahdu fakostu sehnu, kuram trakuma wahjiba parahdijahs, uf trim lahgeem tifar zaur tam, ka winsch katru reisi koduma weetu is- greefa. Schi naw weeniga waina, kuru M. k. tif duhschigi dseede, wehl daudj tahdu, p. peem. Nr. 47: „Ka waigahpes dseedejamas.“ Te teel leetats dsihwa subdraba sublimata iskaufejums uhdeni „kamehr ahda top farkana un scherwelaina un deg, ka no nahstrehm. Par tahdu dseedeschonu, kur ahda top scherwelaina, wahjneeki M. k. nemaš ne- pateekses, — un tas ari koti patihkama leeta, scherwelaina ahda uf gihmja! Bet apteeki gan buhs tif prahtigi un nedos tahdu sahlu uf katru parakstijumu. Jozigi ari tas, ka M. k. dseede zauru wehderinu (Nr. 27) pee maseem, cetihstiteem behrneem. Winsch leel behrnina

Sadschwe un siniba.

Muhfu gadu-sinteni pa wezu!

Kamehr „Latw. Aw.“ „Mahjas Weefis“ un „Balt. Sem.“ noswihduschi strahda, sawu jauno brachi „Balsu“ tautas wefdami, tautai preekschā stahbidami, tamehr „Baltijas Wehstnefs“ sika istaba swihst pee ta jautajuma: „Kas war isdibinat, zil firdsehstu „Balsu“ man dara, zil abonentu winsch man — c.?” Baidu-drubsis esot breefmiga simiba, breefmigata ne ka kaulu-sahpes. Un ko tahda simiba newar farunat un farakstii! D. Dihrika lungs raksta sawa isbaitu-pilna „Wehstnefs“: „G. M. — S. — (t. i. G. Matheram Jelgawā) Zuhš waijajeet sawas awises 39. num. it newainigi: „Kahda teesiba jeb ari tifar kahds eemeslis (mehs rakstam eemeslis „D. S.“) zeen. Dihrika k. wareja buht, mums tahda wihse usbrukt c. (ka eefsch „Balt. Wehstn.“ Nr. 38 notizis)?“ Peedodeet, mihlo kainin, ta mehš nebuht nejau- tajahm, mehš tifar sazjahm, ka zeen. publika scho jautajumu ischakirs. Bet te ir koti leela starpiba. Kadehl wahrdus ta waijaga pahregrosiht? Un kahda wehrte nu gan ir wisai tai ehkai, ko uf tahdeem netaisneem pamateem buhwē? Tad muhsu laipnais amata deebis faka tahlat: „Zil aismirzigi Zuhš Mathera k.! (Pardon, starp Zuhš un M. truhst komma.) Islasat tairchu „Abildes“ eefsch Zuhš awises Nr. 39 (tura zita redakcija nu fazis: eefsch awises!!), tad tuhst sinaseet, las uf to dewa eemeslu. Ari ar padomu doschonu Zuhš wolti tif daudj laika kawejeet! Ta jesuitiska pahstaro- schana zaur wejelahm 85 rindahm eefsch Nr. 39 (apschelojatees! zaur wejelahm rindahm eefsch numura!!) ir palilufe guschē bes kahda eespaida un paliks laikam ari turpmat, ja pamahziba no Zums, Mather k., nahls. Zuhš pehdās tairchu neweens labprahst nestaiiga! — Rabaga „Wehstnefs,“ tas ar temim notizis — til ahtri, til maj gaddš! Ka tu padoma nepeenem ne no mums, nedj no zita kahda, to mehš wif —

deemschehl! — jau sinam un aba tadehl mums wiseem temis ta schehl. Behdigeem mums ja-atsihst, ka tu preeksch muhsu laikeem jau esi pa wezu, tif ortografijas, tif sintaksis, tif domu-kahrtibas, beidsot tapat ari politikas un diplomatijas sinā! — Sawā laikā tu Ignaza fon Loyola's mahzibahm nebuht nebiji tahds pretineeks un tagad? Drebat, Rigas lapinas! — tagad Zuhš tehws brihwprahtibu un laipnibu pret tautu, pret winas zentigeem dehteem nosauz par jesuitismu! Rabaga „Wehstnefs,“ — tu teescham esi simš — eij pee daltera!

Sapnis.

(Stahstis, stipri tapiratahm domahm.)

(Turpinajums.)

Tu „mamona“ laips, jauz tam no palakas, eij sawu zeku kamehr ir taws mehš buhs pilns. Un tad tahpi sapulzees tawās meesās ehshanas kongresi noturet, un tawi mantneeki kildosees ap tawu mantas laudsi, ka kraulki ap maitas gabalu. Kuru pabeidsis gahju atkal tahlat. Daudj zilweku, koti daudj fatitu, kas zaur wahreem ahra spraudahs un wif ka trakt un isjamijuschē projahm strehsja. Aridsan redseju kahdu sikhlu wihreinu strejam, kuram grahmatu stapis bij uf muguras un latwisli manuskripti paduse. Teem bij daschadi wirskasti: „Zeema welns,“ „Sarkanais Bahrtelis,“ „Punkteer-grahmata“ un t. t. Uf katru manuskriptu stuhra bij lasams: „esmu aif- malfajis staidre nauda 3 ruble, 2 rubel, 1 ruble par katre gabaia.“ Peepeschi notika rihbeschana no augschenees wehl stipraka ne ka pehrkona balis stanedama: „Tas tew ne ko nelihbschēhs, ka esi andelejees ar grahmatahm, ja nenogehrbē lishtra swahrkus — debesš waltstiba netifsi!“ Zituz ne-ewehrodams un aridsan nepaschdams, laufos pu- sehstā. Par celahm eedams fatiku wehl daschus zilwekus pretim nahkam, kuru wahrdi bij wineem pascheem ka uf peerehm ufrakstii: destilants, wihnuschneks, kartuschneeks

meefinu kahdas deenas wispahrigi ar smalku fahli apfaiſht, laſeet: kahdas deenas un wispahrigi. Tahdu padomu war tik dot beidſamais neſapraſcha jeb zilwela moztajſ. Kad dſeedneeki eewehle mahſſligas fahls wanas, tad wini leef nemt uſ weenu praſtu wanu 2—3 mahrz. fahls, lai ahdu ſtipri kaitinatu, kura jaſehſch 15 jeb wairaf minuschu. Zif daudſ wairaf ſpehzigata buhs tahda wispahriga meefas apfaiſſchana pee eetihſtiteem behrneem (ſihdulijſcheem) wairaf deenas! Lai peeleeke to laſu kahda Soberuheima dſeedſchanas grahmatâ par fahls ahriġu leetaſchenu. Wahrdi ſtan tã: „Pee ſtiprakas darbibas waj wahrigas ahdas fahls fajet leelaku ſiltumu, karſtu ahdu (hiperemiju), breeſmigu (heftig) degſchenu un kuteſchenu, roſes-wihſigu (ahdas) aiſdegſchanos un iſſitumu ar tulfnehm.“ Redſeet, ſchis wiſs buhtu maſijnajam zaur M. k. padomeem zeeſchams! Es M. k. dotu it nopeetnu padomu lai wiſſch ſcho lihdselti pee ſewis paſcha iſmehgina un lai tad paſino, ka winam ſchi dſeedſchanas wiſſe patika. Bet katra mahte lai paſargã ſawu behrninu no tahdahm moſahm. — Paſſatijimees tagad, kã M. k. dſeede itin neezigas wahjibas, p. peem. „kã ſaſprehgajuſchas luhpas dſeedejamas“ Nr. 75. Tã janem 4 lotis borſdorferu ahbolu (paradiſes ahbolu), tik pat daudſ roſinu, 1/2 mahrz. neſahlita ſweeſta, 4 lotes dſeltenã waſka, wiſs tas jaſawahra un ar ſcho wahrijumu luhpas ſmehrejamas. Tã iſnahſ gandrifs weſela mahrzina ſmehres, tã luhpas war buht pehdu platos un tad wehl peetiſ weſelam muſſcham. Waj tã nebuhtu daudſ weeglafi un neſalihdſinami lehtaki eewehlet par 3 kap. iſ apteeſas luhpu pamahdes, ko? — „Kã ſaſprehgajuſchas roſas dſeedejamas,“ mahza Nr. 57. Tã ja-iſtauſe balls waſks (ne wiſ dſeltenais waſks, kã winã peemehra), zif? naw teiſts, un japeejauz 2 lotis Zahn-elaſ un ar tam 14 deenas rihtõs un wakarõs roſas ja-eebehrſe. Wehl otrõs rezepts: 1/2 mahrz. neſahlita ſweeſta, 1/2 mahrz. dſeltenã waſka (tã atkal dſeltenais waſks), 2 lotis wehrmetu ſafnes un 3 ſilas wihnaogãs un jaunã podã wahrit. Tã ir wairaf ne kã 1 mahrz. ſmehres, it kã preekſch elefanta kahjahn. Nr pirmo rezeptu M. k. dſeede ſaſprehgajuſchas roſas weſelas 14 deenas, praſams pa zil deenu tad winas paliktu weſelas beſ wiſas ſahloſchanas? Es buhtu ſawã „Selta grahmatã“ daudſ praſtiki teizis, lai nopehrf par 3 kap. glizerina waj zinta ſalwes un lai ar to wairaf reiſahn par deenu eeberrſe. Mekona k. nedſeede wiſ lehti, kã tas bij ſagaidams no „Selta grahmatas“ iſdeweja; tã labaf meklet padoma par ſaſprehgajuſchahm roſahm jeb luhpahm pee zita dſeedneela, ne kã M. k. „Sinatnibas magafinẽ.“ Zitas grehtakas wahjibas turpretim M. k. dſeede brihnum ahtri, ka to p. peem. redſejahn pee guſas tuhuma (8 deenas), tahtaf pehz 24 ſtundahm tas niſnakaſ kahſulis noſtaſſees, kad nems 4 lotis Nlandijas ſuhnu un wehl zitus lihdseltus, turpat Nr. 58 atkal ſahles preekſch kahſula atweeglinaſchanas uſ 4 deenahm. Tik ſihki aprobeſhot laiku newar neweens zits mirſtigs dſeedneeks. — Preekſch plauſchu delamã ſigas, furu mehſ

noſauffim par plauſchu deloni (ſchwimſukte), winam ſawas ſahles: „pirmã ſaiti wehl un mudina, otrã to dſeede.“ Bet lai laſitaji nedomã, ka ſchis ſahles ir uſ diwahm dalahm pahrdalits wilſſchanas un dſeedſchanas plahſteris (Zug- und Heilpflaster); tas pa wiſam ſaſtahw iſ zitahm dalahm, proti iſ merdikeem, medus, promanſu elas un ſmalta zukura. Schis, tãpat kã augſcham minetais plahſteris, wehl un wehl mudina un dſeede! Es biju teizis, ka daſchas iſ Mekona k. ſahlehm netaps dotas iſ apteekeem, un tahdu grahmatã naw maſums. Wiſpirms tã peeder wispahrigi noſauktã wemjamã ſahles, tad beladona, dſihwã ſudraba ſublimats, Laudanum liquidum, kantarides (lopu dſeedſchanas nodalã beejſchi); eiſorbijs, baltais witriols, koſowintes, ſtrikniſ (weena iſ wiſſtiprakajahn giſtehm), ſalpetera ſkabhums, ſchkaudu ſafnes, juhras-ſihpols, Syrapus Ferri jodati opijs, ipeſakuanha, Lattichektrakt, wemjamais wihna-akmens zc. Beſ tam tã wehl peeder ſahles, ka apteekeas pa wiſam naw. Zaur tam, ka apteekeem no waldiſchanas ſtingri aiſleegts iſdot ſchis ſahles beſ dſeedneeka paraſſia, tad paldees Deewam, ſchi dſeedſchana pehz Mekona k. rezepteem negantikluhs eerobefchota. Kã iſ „Latw. Aw.“ Nr. 16 redſams, tad tahda likſta jau bijuſi kahdam Zetabam Laſdinga k. Wiſſch ſtarp zitahm leetahm ari newarejis dabuht ſoffora. Tã nu ſkaidri Mekona k. iſrahda ſawu neaprobeſhoto laipnibu, lai uſ winau tik atnahſ, wiſſch to dos. Bet ari iſ apteekehwarot dabuht ſofforu un tam lihdsigas ſahles, kad eſot tik apteekeim paſihſtams, jeb kad no daktera jeb waldeſ peenefot ſihmi, preekſch kam ſahles wajjadſigas. Par paſihſchanoſ ar apteekei tik daudſ waru teiſt, ka wiſſch daſchas praſtitaſ ſahles weeta eedos newainigas. Wehl maſaf ſagaidams no waldeſ un daktera. Walde jeb ſaukſim praſtati pagaſta walde, war gan iſdot ſihmi, bet ta der tik preekſch tahdahm ſahlehm, ka amatneekem wajjadſigas jeb ſainneezibã leetajamas, un tahdu ſtarp tahm, kuras es peeſihmeju, naw neweenas. Preekſch dſeedſchanas turpretim walde newar iſdot ne kahdas ſihmes, kaſ deretu. Wehl ſikſtiki ees ar dſeedneekem, wini nemaſ naw tik laipni, ka wini apakſch Mekona k. rezepta paraſſihs ſawu wahrdu. Un katre, es domaju, buhs tik ſaſpratiſ, ka ja winam buhs aiſſneedsams mahzits dſeedneeks; tad wiſſch tal liſſees no ta dſeedetees, newis no „Selta grahmatas.“ Praſihs p. peem. kahds preekſch kuleera wahjã 1/2 draſmas ipeſakuanhas, tad dſeedneeks atbildehs: waj juhs beſ prahta, tik daudſ uſ reiſi, kaſ jums to eeſtaſſiſis, kapehz juhs ſcho giſti nemſeet? — Waj es wehl lai runaju par to, kahdi padomi doti tanis gadijumõs, kur ir pahrfteigli no kahdas nejaufſchas nelaimes, waj nu zaur nahwigahm ſahlehm, jeb zaur ſibeni, ſlihſchenu zc.? Tã, ka ari wiſã grahmatã, M. k. dod ſen ſenos padomus, kuri tagad atmeſti un zaur labakeem atlihdsinati. Tas p. peem. der par ſliſuſcheem, ar arſeniku nogiſtejuſchamees zc. Bet domaju deefgan peerahdijis, zif M. k. ahriſtibas nodala der zilwelu lablſahſchanoſ paweizinaſchanoi. Ja ſawas atraſchanoſ ſawelku kopã, tad iſnahſ, ka

faktu apſahts, keſteris, preeku mahjas ſainneeks, zc. Wihnuſchõs dſirdeju peedſchruſchõs blaſtamees; uſ turgus dſirdeju wegu bahbas ſchẽnan, uſ ſiwju turgus ſweejneeku ſewas pee lapurengu towereem ſehbedamas, ar elãſ puſſahm lamajamees; redſeju kã ſchihdu turgotaji krahpa kãndis ar ſwaru un mehru; redſeju kã klãjõs dahrjõs ſanuhlejuſchees, apſampuſchees ſluhpſtrijahs kruhmu pawehni. Pahſ tahdu ſamaitatu piſhehtas dſihwi ſwehtãſ duſmãſ eegrimis, azis uſ ſemi noduhris un auſis aiſſpeediſ, un negribedams to kaunuma neſf redſet neſf dſirdeſ, gahju arween tahtaf, kamehr pee kahda nama bija peepreſchi ja-apſtahjãhs. Tur bija dſirdeſams dſeobot loti jauls un miſhligs, it kã engeia balſs. Iſhti debeſchigãſ ſlanas! Logõs azis meſdamõs, luhlojõs, waj newaretu pamanit ſtaifãſ dſeodatajas. Un manas azis ſaſtapa diwahm zitahm. Ut, tu laimit! Ne — ne pa wiſam newaid eeſpehjamã taſs juhtas uſ papihra uſſpreſt, to ſajutu pee ſchis ſatitſchanaſ. Tas bija tahds eeſpaids, no ka mehõſ teiſt iſdeeniſchã dſihwẽ: „ka zaur ſirb“ un kãuleem eet!“ Un zif beſgaligi leela ſtarpiba, ſtarp ſcho loſchu un ſtarp pirmitejãhs, no auglotaja eedomatahs ſemes lodes ſadurſchanoſ! Schis azis tik miſhligi miſſchẽnãdamãſ un aizinãdamãſ, it kã newareju aturetees negahjis eeſſchã. Apweizinajees paliku pee durwihm ſtahwot un ſchi dſeodataja, ſatruhtuſehs tã iſbeedeta ſtrina, aridſan apluſa.

Pehz laba brihtina, atkal eedroſchinajees wina uſſlatu — wina mani, un nu paſihſtu, ka ſchi ſtaifule naw mana paſihſtamã Pumpinu Pinzite. Tahs paſchas platahs ſlahs azis lautã peere, tas patã antilais deguns azu ſtarpã. Wiſſõs tai kãhtaf. Wina luhds tai es atſehſchotees. Tuhbat paſlauſjis, luhdsu winau man biatam ſehſtees. Ta magenit noſauldamã mani paſlauſa. Nu warã ne ka zita netruhla, ka uſnem walodu. Ceſahlu runat par pirmitejo, juhtigo ſtanu. Wina manai runai kãuſotees wehl wairaf noſarã. Bet drihs man peetruhla, kãuſchu gan par leelako plãhu teelu dehwets. Nu wina eeſahã, bet ir tai drihs peetruhla. Tã ta peepreſchi uſmet ſawas azis manai kruhſchu kreſai puſei, kur ſirb mahjõkſis. Un zif brihniſchigi un bedſigi taſs ſpulgoja! It ka gribet gribetu iſurbt manu kruhſchu ſeanu. Es domaju pee

ſewis; waj ſchi ar ſawahm azihm griſ eerauſit manas ſiebs ſtipro puſteſchenu? Un it newiſſchu azis nolaidis uſ to weetu, eeraugu balto roſi knopju zaurumã. Ta ſchi tawas azis peewilla! ſchahwahs man prahta un ar labo rolu lehru pehz roſes, to tai paſneedsu, pee tam zeeſchi ſtatidamees azis. Wina galwu palojidama, panehma un ſprauda pee ſawas kruhſts. Peeſpraudufe ſneedſa man ſawu rozinu tenzinãdama. Es wanas apako rozinu miſhligi ſpeeddamã, uſmetu azis atkal uſ roſi un balã bij pahrewehtuſehs par ſarkannu.

Tu mani miſhli! es iſſauzõs un wilku winau pee ſewim kãhtaf, tad apkehru to un — manas luhpas ſteepahs jau pehz winas roſchu luhpinahm — tã — —

Dukſis itin dohji eeraudãhs, atwehris azis un norahwis wilaini no galwas, dſirdu kabinam durwju klinki. Kas tur? praſu.

„Sainneeks, zif ta ilgi ſchodeen guleſeet? Waj tad nemaſ nezeſeetees augſchã? Pulkſtenis jau noſta deſmit,“ kahda balſs pee durwim runaja.

No karſſchẽdamã balſa paſinu, ka mana jaulã ſapna trauzetaja bij wezã Greetſchus, mana preekſch-ſainneerje. Patãſeet durwis un pabahſeet galwu eeſſchã, uſſauzu pitti, jo biju aplam ſaſchutis uſ winas, kadeht man iſſauza ſapna jaulã beihdi. Greetſchus' paſlauſibu eeraudufe, pabahſch galwu pa durwju ſchirbu. Tã Dukſis atwehris jobus tai preti. Kuſch dukſi! uſſauzu tam, man peeder ta atwehſchana, es wahdiſchu ſawus jobus un to teizis, laidu ar walã: wezã wahzele, greſele, piſſſobe, wiſgribe, juhs, kad juhs iſſchibetu! Kahda jums daliba mani trauzet iſ tahda jaulã ſapna? Ko juhs nahſeet tã krahmetees kad es ſapnoju? Ko?

„Miſhlais ſainneek, ko es ſinu! Buhtu to kahda jaufmina man paſwipufe, ka juhs ſapnojeet; buhtu tik ſmehjuſehs, ka jums wehl meegs nahſ; es nebuhtu dewinas deenas nahluſe juhs zelt augſchã. Buhtu jete wakar teiſuſchi ka ſapnojeet un lai juhs nezetu! Nu juhs jau wareet wehl paguetees, ja negribeet zektes! Wiſſeku wiſri darbu ſin. Man it bij brihnumã — — nu ja, juhs ne kad tik ilgi negulejaht.“

tif masa, masa dakina no wifas nodakas war pateest buht beriga, wispahrigi turpretim jafaka, ka fchi nodata pa wifam ne-isdemufehs un ka ta war daudj wairaf kaitet, ne ka laba darit. Bet tomehr atradisees starp masaf apgaifmoteem zilwekem, kas pilnigi tizehs M. f. padomeem. Lai te nemu weenu peemehru. Lasdinga f. prafa „Latw. Aw.“ ka M. f. warejis peewest tahdas jahles, kuras naw ne fur dabunamas. Te jau prahrigas zilweks wareja weegli eedomatees, ka M. f. sin no dseedeschanas mahkflas tif pat, ka kurfch katris, kas lasa kahda Wahzu grahmata, un tamdeht Mekona f. tif pat maj sin, kuras lihdselkus (kas loti stipri) nedrihft bes dseedneeka sinas is apteefahm pahrdot. M. f. te tapat strahdajis, ka tautas skolneeks, kas noraksta kahdu gabalinu is Wahzu grahmatas, bet fatura pascha nesaprot; ta ari gahjis M. f. ar pahrzelfchanu. Te jau katram prahrigam zilwekam jabomd, ka dseedeschana nebuht naw tif prasta, ka tur war dot kaut kurfch jau sawus padomus. Beidsot wehl nedaudj wahrdu par grahmatas walodu. M. f. pasihstams, ka daudsgadigs „Latweeschu Awischu“ korespondents un tamdeht winam labi weiksees fcho awischu karakteris. Ta ari pateest, winsch raksta tapat pa latwisiki, ka „Jahnischka fchihds runa pa wahziski.“ Weena weetd winsch raksta selwel-atnas, otra selwel-lebers, weetahm wihna-afmenis, weetahm weinsteins zc. Ari atronam wehl daudj zitu ehrmotu M. f. wahrdu, ka ferperis, chemikers, praktikers, perferu zc. Lai ar to gana. M. Zs.

Baltijas III. femkopibas-istahde Riga 1879. g.

I.

Wispahrigas femkopibas-istahdes ir Riga bijuschas 1865. un 1871. g. Pa trescham lahgam deenwidu Widsemes femkopibas beedriba tahdu istahdi ir nodomajust isrihtot 1879. g., no 10. waj 15. junija fahfot, 20. waj 25. junija beidsot. Ftrihkoschanas-komiteja, sem general-konfula G. Deubnera f. preekschsehdeschanas, jau ir fastahbijusehs; pee tahs peeder pa wifam 24 fungi, starp teem fuhtai: no Widsemes, Kursemes un Zgaunijas muischneekem, no Rigas rahtes un no birschas-komitejas; tahlaf: Kursemes muischneeku wezafajs, Baltijas domenu pahrwaldneeks, Balt. dom. walde un Rigas wirs-meschfungi, daschi Rigas politechnikas profesori un daschi leelgruntneeki, beidsamee wis-wairaf no Widsemes. — No fchihis fastahdichanas ir redjsams, ka pirmd fahrtu ir luhfots uf to, ka komiteja buhtu fungi, kas Baltijas fadsihwe eenem zeenigu, augstu stahwokli un wifas trihs gubernas re-presenteeredami jeb aistahwedami drofchinatu istahdes fefmigu isdo-fchanos; otru fahrt uf to, ka beedriba, kas istahdi rihlo, neween pilnigi buhtu aistahweta zaur paschas lozekleem, bet ari ka buhtu gahdats par sinibas-wihreem, kas par istahditahm leetahm sin spreest, beidsot ka ari pate firmd Riga, kuras paspahri istahde buhs, nebuhtu atstahda ne-eewehrota. Pareisi darits; zitadi tas newar buht. Tifai weens loti

fwarigs faktors lihdi fchim ir pamejis bes eewehribas: Baltijas masgruntneeki, no kureem wezais Stenders faka, ka tee ir maifes-tehwi, kas wifahm fcheit minetahm un komiteja aistahwetahm fahrtahm esot maifes-deweji. Bet fadest? Waj preeksch fcheem „maifes-tehweem“ nobomatd istahde nebuhs? Kas nu ta domahs — tif pihftigi! Fstahdihis Baltijas femkopibas auglus un rihkus un ruhpneezibas ras-fchojumns, maschines un kas wehl pee faimneezibas peeder; istahditaji buhs wifd Baltijas eedfihwotaji: femkopji, femneeki, fopmani zc., kas ween istahdit gribehs. Un Baltijas masgruntneeku ir daudj, loti daudj, — daudj wairaf ne ka to fungu, kas pee tahm 3 pirmajahm kauschu fahrtahm peeder. *) Winus ka kahdu abstraktu jeb tifai eedomatu leetu atstahd ahrpus istahdes, — tas zeen. deenw. Widsemes femf. beedribai, kura tatschu tif daudj par masgruntneekem ruhpejahs, laikam ue buhs ne prahda nahjis. Peenemfim labaf, ka zaur min. komitejas eezelfchanu istahdes darbam tifai drofchi pamati listi, uf kureem nu warehs tahlaf buhwet. Un tahda isbuhwefchana jau ir uffahkta, jo Wahzu awises sino, ka komiteja eezehlfufi komifiju, kas lai fastahda istahdes programu. Uf fcho komifiju mehns nu leefam sawas zeribas, t. i. mehns zeram, ka ta istrahdajamad programd ari eewehros masgruntneekus un winu wajjadfibas, kas uf istahdi fihmejahs. Fchihis wajjadfibas jo tuwaki apfihmet un tad ka preekschlikumu fcheit finamu darit, ir fcho rindinu noluhks.

Rigas istahdes 1865. un 1871. g. mehns ne-efam apmeklejuschi; kahda mehra jau toreis masgruntneeki bija jeb nebija eewehroti, mehns neginam teikt un noschelojam, ka tee ziti muhsu laikraksti to ari neteiz **). Bet mehns apmeklejahm „Zelgawas wispahrigo istahdi“ 1875. g. un tur mehns atradahm leelu, beesu Rihneeschu muhri, kas „zetorto kauschu fahrtu“ atfchihra no tahm zitahm. Wifis tur gahja pa wahziski, ne programs nebija latwisiki, un kad kahds „maifes-tehws“ no galwas neginaja, kas tahs par leetahm, kas tur istahditas, tad winsch redseja tifai leelu, raibu, juku jukahm fakrautu pretschu-lehgeri, jo ari isfkaidrotaju truhka, un kad kahds tatschu isfkaidroja, zif gahrbi fmek „Stufmanu-muischas pomeranzis“ un fchahwetahs defas, tad tas ari notifa pa wahziski. M. f. „firofchana“ isnahza drujsin pa wehlu. Mehns redsejam loti daudj masgruntneeku, kas ari bija atnahlfuschi, gribedami kahdas mahzibas fmettees, bet pa leelafai dakai gahja ta ka pa Miketu-tregu un fkatijahs weens otram azis, ja nebija jafkatahs uf neweikli gipfi leetahm Greeku deewehm. Gan mehns jau eepreeksch weenam un otram

*) „Neue Ztg. f. St. u. L.“ Baltijas eedfihwotajus ir eebalijufi fahrtas jeb fchirads; Latweeschu, tamlihds tad gan ari masgruntneeki, esot „zetorta kauschu fahrtu.“ — Kad tu buhtu „muhs mahfina“, tad mehns temi peeliktum pee kartupeku nemifchanas; tos tu waretu fchirt wehl wairaf fchirads.
 **) Pa tam „Mahjas Weefis“ usrahda, ka toreis Riga istahdes gahjis tapat, ka Zelgawas istahde 1875. g.

Greetfchus beigufe, gribeja eet. Bet man dusmas ar jau bij beigufchahs, jo at-finu la winai taifniba.
 Waj dsirdeet, Greetfchu! waj sineet ko! Es mirfchu.
 „Pim, pim“ Greetfchus fahf elofodama raudat.
 Eta nu Greetfchu, kas nu tuhlit raudahs! Es pahrtzeigos; gribeju fazit: prezeschos.
 „M Tu fchehligais tehtin! Kam ta mani ta nobaidijahf?“
 Lai nu lai Greetfchu! Kad fchihds atnahls nopirfchu jums uf manahm kah-fahm kartuna jaku. Un nu smeijeetes! Bet waj dsirdeet, Greetfchu, wehl ko! Juhns arweenu mehdsheet teikt, ka to un to jau eepreeksch esot riktigi nosapnojufe; waj juhns negribeet istahstit manu fapni?
 „Warbuht ar Deewa palihgu warefchu gan. Zeizeet ween.“
 Nu nehmos stahstit ko biju fapnojis. Greetfchus palita domiga un kratija galwu, pee tam winas feija pahrwehrtahs tif garena, ka pihrago. Nu, ko tif ilgi domajekt! Zeizeet, beidsheet manas mofas; juhnu waigs ne ko labu nerahda.
 „Deefa, teefa mihtais faimneek! jums flimiba gaidama. Jau mana mahte mehdsja teikt: „kad tu redfi fapni daitu feewifchki,“ wina teiza, „kas zitu ne ko neno-fihme, ka flimibu,“ wina teiza.“
 Nu, un kad reis naudu, kas tad ir?
 „Tahs iraid afaras“ Greetfchus teiza.
 Greetfchu! Bet kad grib prezeetes, kas tad jafapno?
 „Ja, mans nelaitis teiza arween uf manim, kad bija buhschima kahdreij: es no-fapnoju un nosapnoju, ka man japrezahs, diwi naktis redseju fapni kuptu leepu is-angam, sehtswidid, tur maurina. Un riktigi pehz fchetrahm nedekahm mums bija kahfas. Kad juhns buhtu fapni redsejuschi waj kuptu leepu jeb behrju, tad jums buhtu japrezahs.“

Labi, labi! es teizu, eita un uffildeet peenaputru, bet labu kunkulaimu. Greet-fchus aifgahja. Es ar kreiso kahju no gultas istahpis gehrbos. Te man fchahwahs prahda daudfinatd pastara deena un mana fapna eefahkums. Ne, waj tad ar riktigi esnu wehl semes wirfu, jeb padebeschos. Un man fahfa flaidri israhditees, ka wifis ir gan pateest ta notizis, ka fapni redseju, un ka tagad manu atminu tif mahna pagahjufchee laiki. Tapat, ta kad no kahfahm pahrbrauz, kas trihs deenas iraid dsirtas, tad neween wifu zeku, bet aridjan mahja, wehl musita ausis ween stan, isleekahs ka dsirdetu fpehlejam un puhfcham musitantus. Bet pastara deena tatschu newar buht bijufe, ka tad mana gulta wefela, mahja stahw ka bijufe. Waga, waj ta riktigi bija weza Greetfchus, kas man tos fapnus stahstija, gribu pahrelezimatees. Kad wehl esnu semes wirfu, tad wina dsirdehs mani un fangu attal: Greetfchu! Jo dsirdu wina nahf gar semi kahjas wilhdama, ka Oglaineefchi un prafa ko tad es attal teifchot, tai jau ne esot wafas, grahpitis uf kahfcha, ka nepeeswilstot peena-putra! Neko Greetfchu, eita ween es atteizu. Nu dsirdeju winu attal aifeijot. Bet wehl newareju tizeet. Jo warbuht ka mums wina pasauld tee paschi kalpi iraid nodoti preeksch muhsu wajjadfihahm.
 Fsprowefchu wehl. Seraugu Dufsi, un pee tam atzeros, ka wezee prahneeki mahza: juneem ne-efot dwehseles. Tad pehz winu mahzibahm ne-efu wis debefis; tur nebuhtu funa. Jauunu laitu prahneeki attal mahza, ka katrai dsihwai radibai esot dwehsele. (Domaju fchai mahzibai peemetisees it ihpaschi wezas jumprawas, jo tahs muhscham negrib fchirtees no sawa sunifcha.) Tad nu pehz fcho prahneeku mahzibas esnu debefis. Dufsi, nahz fchurp! Dufsis peezekahs, nostaipeees nahf man klahf. Fche, kod man pirksta, un bahfu sawu ihfchki winam mutd. Dufsis speefch fcholkus, es eebrehsos aif fahpehm un winsch palaisch attal wafam. Nu wairs ilgati neshau-bijos ka esnu wehl fchini grehtu pasauld un isgahju dahrfa.
 (Uf preekschu beigums.)

komitejas lozeklim bijam pee firde likuſchi, lai tatschu gahda ari par programu Latweefchu waloda, bet muhsu wahrdi ne-atrada augligu semi. Wiſs, ko mums ſchehſprahntigi atwehleja, bija tas: „Ja Zums tihf, drufajat paſchi Latw. programu.“

Ka 1879. gada wiſpahrigā iſtahnē tā newar un nebuhs buht, ir pats par ſewi protams un mehs to ſtipri ween zeram; jo kahdu labumu tad gan ſmelſees no ſchihs ar tiſ leeleem ſpehſkeem zelamās iſtahnēde miſi tee tuhſtoſchi maſgruntneeku, kas uſ to aiſees un tatschu neween azu-preeka dehl aiſees? Ja, kadeht wehl tee tur aiſees?

Pamahziſchanas un pamudināſchanas deht. Tas ir tas pirmāis mehrkis, wiſs zits, kā p. p. fatiſſchanahs, eepaſiſſchanahs ar tahleem amata-brahleem, papreezāſchanahs zc. raſees tihri no ſewis, it newitus. Bet lai nu ſcho pirmo un augſtako mehrki waretu jo pilnigi ſaſneegt, tad maſgruntneekem:

- a. jaſin wiſas ſinas, kas uſ iſtahnē ſihmejahs, un neween paſchu waloda, bet ari iſtā laika;
- b. japeedalahs pee iſtahnēde neween zaur aiſeeſchanu uſ to, bet ari zaur leetu iſtahnēdichanu;
- c. par noſazitu zenu jadod pilnigs programs rokā un, ja ween tiſ eepſehjams, ſinamās ſtundās zaur leetu pratejeem buhtu ja-iſſkaidro, ko tee zitadi neſpehtu ſapraſt.

ſchis preeſſchmets, tā mehs eſam pahrleezinati, naw iſpildams ar teem ſpehſkeem ween, kas tagad iſrihloſchanas-komitejā ir, jo par wiſahm leetahm tai truhſti wihru, kas

1) programu un zitus rakſtus ari Latweefchu un Zgaunu waloda ſpehtu ſaraſtit un

2) kas ar maſgruntneekem ſtahw jo tuwalā ſakarā un paſiſti ſkaidri winu ſaimneezibas- un zitas buhſchanas, kas pee ſprausti noluhku panahſchanas kriht ſwarā.

Tadeht zeen. komitejai ſchos ſpehſkus waijadſehs peenemt un tos atraſt winai teefſham nenahſs gruhti.

Par ſcho jautajumu daſchas awiſes jau ir runajuſchas, bet ja mehs nemaldamees, tad tas naw wiſ pahrſpreests uſ tihri praktiſkeem pamateem t. i. pehz iſhtas waijadſibas. „Rigas Lapa“ p. p. it pa reiſi pagehr, ka komitejai waijadſetu tuwā ſakarā ſtahwet ar Latweefchu laikraſteem, zaur kureem maſgruntneeki wiſpirms un wiſlabaki war ſanemt ſinas par iſtahnē. Wahzu awiſes ſcho pagehrejumu atſiſti par koti riſtigu un ne buht naw jaſchaubahs, ka ari komiteja to labpraht atſihs par pareiſu un tadeht iſpildihs; mehs tiſ wehletos, ka tas pa wehlu nenotiſtu, jo zif tad gan atleef laika uſ tiſ leeliſku ſataiſiſchanos? Tahlaſ „R. L.“ pareiſi pagehr peedaliſchanos pee iſrihloſchanahs ari no ſemneeku puſes, bet ar winas domahm: kā tas iſdarams, mehs newaram buht weenis prahtis. Wina grib, lai ſemneeku weetneekus uſnem komitejā, wiſ maſal tahdā pat ſkaitā, ka leelgruntneeki tani ir; brugu-teeſu aprinkds waretu ſaſaukt pāgasta wezako ſapulzes, kas weetneekus iſwehletu, un ja no ſemneekem par peedaliſchanahs-teeſibahm pagehretu kahdu apgalwoſchanas-dalu, tad tee no tahs ne-atrautos. Tas ſkan koti brihwprahntigi — uſ papihra. Bet kā ar to iſdarīchanu? Wiſpirms naw protams, kadeht „R. L.“ tikai Widſemes ſemneekem grib weetneekus, kadeht ari ne Kurſemes un Zgaunijas, jo iſtahnēde tatschu ir Baltijas? Bet ja nu no wiſahm trim gubernahm tahdus weetneekus iſwehletu, zif to tad nebuhtu! Un ko wini tatschu tani komitejā daritu? Jau tahluma un walodu ſawadibas deht wini komiteju padaritu par tiſ gruhti un gauſchi ſtrahdajoſchu organu, ka zaur to warbuht wiſa iſtahnēde waretu ſkahnēdē zeeſt, beſ kā kahdam atlehtu kahds labums. Kamdeht tad ſemneeku „aiſtahnējus“ tahdā komitejā, kur ne buht neteef aiſnemtā winu teeſibas? Ko wini tur lai aiſtahnē? Ka komitejā ſehd augſcham minete wihri, tas ir pareiſi, wiſai waijadſigs, jo tikai zaur to, ka wini — kā korporaziju un inſtitutu preeſſchneeki — pee iſtahnēde peedalahs, tikai zaur to ſchi ir droſchi iſdarama, un ja naudas-upuri buhtu waijadſigi, tad to netruhſs. Bet ſemneekem ari tahdus upurus uſwelt, jebſchu tee ari zaur tam eeguhtos teeſibu ſehdet komitejā, mehs neturam ne par waijadſigu, ne par eepſehjamu, jo kas gan buhs tee maſſataji un kas atkal nē? Bet par ſcho ſewiſchku jautajumu wehl ſihlaki runat, ir weltigs darbs, jo mehs nezeram wiſ, ka iſtahnēde kahdus upurus pagehrehs, beſ ween jo leelakas aiſdoſchanas, lihds to eetaiſihs un lihds naudu atkal eenems. — Bet kā tad lai ari maſgruntneeki peedalahs? Muhsu domas ir ſchahdas:

Peeteel pilnigi, kad tagadejā komiteja kahdus trihs, tēpat Rigā dſihwodamus Latweefchus un weenu Zgauni uſnem ſawā widu, ar iſtu lozeklu teeſibahm. Scheem tad peenahktos eewehrot ihpaſchi Latweefchu un Zgaunu maſgruntneeku un pa wiſam ſemneeku waijadſibas, zif tahs uſ iſtahnē ſihmejahs. Tahdus lozeklus uſnem, kas Rigā ne-dſihwo, mums leelahs ne-iſdarams. Turpretim pee eſpertifes (iſtahnēdito leetu pahrſpreeſchanas), zif ta ſihmejahs uſ tehdahm leetahm, ko laukſaimneeki un pa wiſam ſemneeki iſtahnēde un kas kriht maſgruntneeku nodatā, gan waijadſehs ari maſgruntneekus jeb ſemneekus peenemt, tiſ pat daudſ, zif to tani nodatā ir no zitahm ſahrtahm; jo beſ tahdeem uſtizibas-wihreem ari no maſgruntneeku puſes radīſees neiſſināſchana un maldiſchanahs, kas atkal dſemdehs neuſtizibu un kurneſchanu, kā ta pee Baltijas iſtahnēdehm tiſ daudſfahrt jau peedſihwota un walti ſakarſē aſinis tahdā zihniſchanā, kur wiſeem ir weenlihdſigs mehrkis. ſchos eſpertus tad uſdotu minete 4 Latweefchu un Zgaunu weetneeki un wiſa komiteja tos uſaizinat uſ peedaliſtees.

Mehs domajam, ka uſ tahdu wiſi ir pilnigi gahdats, ka neweena ſahrtā naw palikuſi ne-eewehrota, un pee tam tas ir iſdarams it weegli, beſ troſſchna, beſ kawekkeem, beſ plaſchahm runahm. Tee 4 min. komitejas lozekli un eezelte Latwju- Zgaunu-eſperti waretu ari gahdat, ka winu tauteeſchi paſchā iſtahnēde teef pamahziti, kur teem pamahziſchanas waijaga. — Weidſot mums wehl japeemin kahds padoms, ko „Rig. Ztg.“ ſchini leetā dod. Wina atmet „Rigas Lapa“ preeſſchlikumu (iſwehlejamo aiſtahnēju dehl) un zere ka pilnigi peetiſtu, lauzineekus pamudināt uſ peedaliſchanos un teem paſneegt waijadſigo palihgu, ja paſtahwoſchās ſaimneezibas-beedribas un kur tahdu naw, ihpaſchas komitejas ſcho ruhpeſtibu uſnemtos. ſchihm domahm pilnigi peekriſdami mehs tikai wehl peehimeſim, kā ſchis mehrkis pehz muhsu domahm wiſlabaki buhtu panahkams. Kā jau augſcham minets, zeen. iſrihloſchanas-komiteja ar Latweefchu un Zgaunu ſemneekem neſtahw tuwā ſakarā, tadeht waijadſetu tahdus organus nemt palihgā, kas lauzineekem jau zaur tautibu un ſadſihwi ſtahw wiſai tuwu. Tahdi organi buhtu: Widſemē — Rigas Latweefchu beedriba; Kurſemē — warbuht Kurſemes beedriba pr. biſchſkopibas, kurai ari jau ir ap 200 lozekleem. (Par Zgauniju mehs neſinam ſazit, tureenes buhſchanas nepaſihdami). ſchihſ diwi beedribas no ſaweem lozekleem eezeltu ihpaſchas wiſpahrigas „palihgā-komitejas“, kuru uſdemumā tad buhtu, ſawus tauteeſchus uſaizinat uſ tſchallu peedaliſchanos pee iſtahnēde, tos pamahzit, wineem ſneegt wiſadu padomu un palihgu. Uſ tahdu wiſi raſees wiſpirms weeniba un mudrs, darbigs gars, beſ ka iſta peedaliſchanahs no ſemneeku puſes naw domajama. Bet uſ zitadu wiſi ſcho weenibu un garu tiſ pilnigi neſpehs modinat un ſemet. — Tas ir muhsu preeſſchlikums paſchas iſtahnēde deht.

G. M.

Daſchadas ſinas.

No eekſchjemes.

Peterburga. „Golaſs“ ſino, ka ihpaſcha komiteja ſaſtahnēdijufehs, kas par tam gahdahs, ka no kara lauka pahrnahkufchi ahrſti ar godu kluhtu ſanemti, jo winu nopelni ne buht naw maſaki ne kā ſareiwu nopelni, kas ar eerotscheem pret eenaidneeku ſawu duhſchibu preeſſch tehwijās iſrahdiſja.

— „Pet. Her.“ ſino, ka waldbiba nodomajufe, walſts meſchu ſaimneezibu ihpaſchai aſziju beedribai nodot, kura ari par tam ruhpeſees, ka nopostitee meſchu gabali atkal apaugtu ar kofeem. Statuti preeſſch ſchi noluhka jau teelot ſaſtahnēditi. Meſchu departementā eenemſchanas ſchini gadā bija aprehſinatā uſ 9,711,521 rub. turpreti preeſſch nahkoſcha gada uſ 9,773,958 rublu.

Riga. „L. G. Z.“ ſino, ka rahtſkungs Ludwigs Kerkowius no eekſchleetu miniſtera par Rigas pilſehtas galwas amata-beedri apſtiprinats.

— Pagahjuſchā numurā mineto jahſchanas ſkolu atklahs 12. oktobri ſch. g.

— „Balt. W.“ ſino ſawā 40. numurā par reteem dabas brihnumeem, ka Rigā tiſ wehlu rubeni daſchās weetās ogas ſeedot? Ir gan rets, nepeedſihwots dabas brihnumis!

— Biſkrapam Zilaret Serbijas kneſs dahwinajis 2. klaſas Tafowa-ordeni.

Zebrpata. Tureenes gimnastija svehtihš nahfošhā gadā ņawus 75. gada pastahwešhanas svehtfus, pee kam isdos ņhihs ņkolas ņkolonu albumu, preeņņh kam dņihwesgahjumu apraņsti gimnastijas direkzijai japeņuhta.

Alaņņa. „Balņs'a“ rakņta, ka tureenes ņemneeki nodomajuņņi ņawā ņtarpā uguns apdroņņinasņhanas beedribu dibinat. Zifumi preeņņh tam jau no adwolata Weber ņ. eekņņleetu ministerim preeņņh apņtiptinaņhanas eekņneegti.

Leņtenes mahņitajs Kupffer ņ. 30. septembri ņņņihrahs no ņawas draudņes un aiņgahja uņ Kurņņņeem par mahņitaju. Wina weetā ir eewehlets Klapmeyer'a ņ., wina ņenakais palihgs.

No Leepajas. Ka ari pee mums Leepajā ņtarp ņņejeenes Latweeņņeem ņahl gaisma aust un ņazentiba moņtees, augņtaku ņtahnokli bailones ņinā panahņt, to israhdija pa dalai ari muņņu Anas baņnizā 27. augustā noturetais latwiņņs garigs konzerts. Bijs labņ pulzinhņ, warbuht 1000 klausitaju ņanahņuņņi, no fureem tad ari ņahdi 135 rub. preeņņh ņekabņlates nobeguņņeem eņot eenemti. Klausitajeem rahdijahs no ņahdahm dņeeņmahm pirmais balņs paņņhtams, ko tad ari daņņi ņeeweeņņi dņeedaja lihdi, bet it labu eekpaidu tas nedarija; uņ preeņņu tā newaijadsetu. — Par dņeedatajeem ņpreeņņot waram leezinat, kā ar pirmo mehginajumu, war pilnigi ar meeru buht. Tit buhtu peeminams, ka preeņņh ņņa Deewa nama leelas ruhmes tas dņeedataju ņkautlis bijs drusku pa maņu, jebņņu daņņas mahņligas dņeeņmas it jauki auņhm atņkaneja un ņirdi zilaja. Preeņņh konzerta atklahņhanas un nobeigņhanas, kā ari par 3 atpuhņhanahs brihņeem, Mihzes ehrgelneeks, Skares ņ., ar ehrgetu ņkanahm dewa jaukus muņikas gabalus paklausitees, zaur ko konzerta eekpaids ņipri tika weizinat; neņinam, kapehņ komponistu wahrdi no ņeem muņika gabaleem programā nebija uņņihmeti. Mineteem dņeedatajeem un winu uņzihtigam wadonim, Urting ņ., ispeņnito pateizibu isņazidami, wehlam ņņai dņeedataju beedribai uņ preeņņu labu weikņmi, ka ta ar laiku muņju auņis atkal waretu eepreezet ar jaukahm ņkanahm. Gaisminu Janis.

Embargas muņņas arendatoram B. ņ. naņti no 10. uņ 11. septembri ņņ. g. nodega laukā diwi leelas, ņameņtas rudņu ņtirpas, kuru wehrtiba ap 2000 rub. aprehņinata. ņtirpas bijsņņas labi prahwas; no 12 aņu garuma mehri. Kā ņņe uguns ir warejuņi peetiņt, naw isprotams; bet pastahwigi ween gandrihņ jadomā: kā ir tē atkal ņahda ņauna, ar atreebņhanos pildita, beņdeewiga zilweka ņirds ņawu ņmagu noņeedņibu buhs islehuņi. Dņirdam ņņini leetā tahlat, ka arendators B. ņ. apnehmeeņ 500 rub. pateizibas algas ismakņat tam, kas ņaundari waretu uņrahdi. Lihdi ņņim wehl gan ne kas naw isdibinat, kaut jo par to leetu dedņigi klausņina. Wiņu wehleshanahs gan buhtu, ka ihņi jeb ilgi isdotos wainigo peekert, warbuht ka zaur to ari isdotos tahs zitas klajā eņoņhās „blehņu wirknes“ ņawahņt, kas ar tahdeem darbeem ņtahnwejuņņas tuwā ņakarā. Tad tatsņu ņņo apgabalu zil nezil no „uguns peelizejeem“ weretu ņņkihņiti! — Nedelā preeņņh tam ari diweem Emburdsneeku ņaimneekem ņirgi noņagti no ganibahm. Pirmajam, Kreewin ņaim., 1 ņaslehgts, otrajant, Kalkeneek ņaim., 2 neņaslehgti. Beidsamajam nebijuņņi ne ņahdi labi ņirgi no wehrtibas, bet ir par ņeem, kā rahdahs, ņaglis tikai atkal weenigi „atreebņhanas labad naw warejis apņehlotees. J. L.

No Janu. Swirlaukas. Gustu mahju ņaimneekam 16. septembri, wakarā, uguns leelas breeņmas un isņamihņhanu padarija; jo nodega rija, kas bijs pildita ar ņaloptu labibu, ar wiņahm klahņ eņoņchahm labibas lopahm, kuras ņtahnweja ņagatawotas preeņņh kulņhanas ar garainu maņņini. Ari tē nebuhs ne kas zits domajams, ka tik atkal atreebņhanahs darbs. Wiņu wafaru rijs ne-eņot uguns leetata, un wihs, kas tanī paņhā brihdi preeņņh degņhanas ņawas linņehklas klonā kuhlis, bijs pirmais, kas ņņtahn galā eekņh ņameņtas labibas leekmas eeraudņis; dewuņhees nu gan wiņi ņasņrehjuņheee laudis naigi pee glahbņhanas bet uguns aishnehuņi ihņā brihdi wiņu ehlu un mantibu. Behdigu un ņchauņmu pilnu eekpaidu atņahj pee it katra, kas ņawa lihdi zilweka preekus un behdas ņajuht, ņņis breeņmigais uguns laupijums: Zil launa ta ņirds, kas zilweku ņkubinajuņi isņteekt ņawu roku un tahdu breeņmigu noņeegumu paņtrahdat! Teekņham ņafaka, ka wiņs tas neleeks apgabals ņtarp ņelgamu un Bauņku beidsamajā laikā zaur ņaunu zilweku beņdeewibu un atreebņhanos ir wiņai nedroņņh palizis: Ne kas neteek wairs taupis; ne manta, ne dņihwiba; ne gods

ne zilweku dahrgi maņfati ņweedri un puhlini; wiņu ņņo ņaundaris aih atreebņhanahs ihņā brihdi, nodod uguns leekmahm par laupijumu un pahrwehrņh tā zil daņņu mantas krahjuminu par tukņņu pelnu koku. — Gustu ņaimneekam uguns wiņu wina ņņ. g. mantibu no laukeem aprijis un tam padarijis ņlahdi ap 4000 rub. Laipnas ņirdis un dewigas rotas lai ņņo gruhti peemeeketo pagasta brahli eepreezina! J. L.

Wilna. „Goloņs“ wehņti, ka 23. septembri is tureenas zeetuma wairaf noņeedņneeku islahuņņhees.

Verdiņņewas apriaki beidsamā laikā ņirgu ņahdiņibas jo leelakā mehri noteekot, kas no ihpaņņas ņabeedribas ņem ņawa wadona teek paņtrahdatas. Ja eedņihwotaji negrib ņagteem ņawus lopinus nowehlet, tad teem ņaglu beedribas wadonam ihpaņņas nodohņhanas jamakņā. Ari Griņņkowi ņahdiņhā ņahds eedņihwotajs Adamowņņys ir pa-augņtinats par tahdas ņabeedribas wadoni un prot apfahrtejo ņahdiņu eedņihwotajus tā brihdinat ar ņawahm ņahdiņbahm, ka tee paņņi beņ uņaizinaņhanas maņņā nodohņhanas.

Kurņa. „Goloņs“ ņino, ka pee Panteleimonņņas ņtanizias diwi dņelņszeku brauzeeni ņaduhruņhees, pee kam daņņi wagoni pa dalai ņadawņiti un apņahdeti. Ari 8 kaņati pee tam ņipri eewainoti un weens no winu ņirgeem noņņts.

Woroneņņas gubernā, Orlowas meekņinā nobeguņņi 208 nami. ņlahde eņot wairaf ne kā par 50,000 rublu.

Wilkomira. (Rownas gub.) Wiņņunas ņahdiņņas eedņihwotajus ne ņen isbeedeja ņahds trahs wilņs, kas diwi ņemneekus un wairaf gowlopu ņakoda. „Goloņs“ ņino, ka daņņas no ņakostahm gowehm jau trahas palikuņņas.

Ukiermana (pee Dnestera upes eekelas). „Od. Zist.“ ņino, ka wiņna raņņa tur ņņogad' loti wahja. Weens wedro maņņā 1 rub. 80 kap., kur pretim pehru zena par 50 kap. nebija leelaka. Pee ņadahroņņinaņhanas pa dalai ari darba ņpehka truhkums bijs wainigs, jo kur agraf 120 kap. par deenu bijs jamakņā, tagad ņtrahneeki pagehr 2 rublus. Tureenes eedņihwotaju eenahņņhanas pastahw wairaf dahruņu raņņojumōs, tamdehl wineem deekgan leelas behdas gaibamas, kas waretu uņnahņt zaur nodohņhanu maņņaņhanu.

Odeņa. Odeņas awiņes ņino, ka tabaku is gadus audņina: Tņhernigowas gubernā ņahdu 916,000 pudu, Poltawas gub. 659,000, Beņarabijas gub. 500,000, Samaras gub. 120,000, Woroneņņas gub. 49,000, Karlowas gub. 46,000, Taurijas gub. 37,000, Tambowas gub. 36,000, Wolinijas gub. 30,000, Saratowas gub. 20,000, Podolijas gub. 18,000, Tulas gub. 15,000, Kaukaņijā 75,000 un Sibirijā 27,000 pudu. Krimas un Beņarabijas tabaku ņņim brihņham tura par to labalo.

Kertņņa. „Krim. Zist.“ rakņta, ka Kertņņas regimentes ofiņeeris Tomatņheewņ ņanehmis no ņawas kompanijas ņaldateem 2000 rublu preeņņh pahruhtihņhanas uņ mahjahm. Wehlat israhdiņees, ka ofiņeeris naudu naw wis pahruhtihņis, bet noņpehlejis, par ko ņaldati ņuhdņeja. Tomatņheewņ paņaudejis zaur kara-teekas ņpreebumu wiņas perņonihņas un ihpaņņas teekibas ordenus un teek uņ Archangelas gubernu aihruhtis.

Politikas pahruhtats.

G. M. ņelgawā, 8. oktobri. Jan isgahjuņhā nedelā minejahm, ka Anglijai nenahņ weeeqli, ar Afganiņtani uņņahņt karu, jo neween ka parlaments wiņai ņkops, bet Anglu-Indijas wal diba ari nebuht naw ņataihjuņehs uņ karu, un ņawu pretineeku, Kabulas emiru, turejuņe par daudņ wahjaku ne kā tas ir, to ar tukņņu troņņni gribedama eebaidit. Un tomehr winai kas jadara, maņaf warbuht ņawa „aishnemā“ goda, ņawas waras nihtņhanas, ne kā ņawa ņolijuma behl. Wina apņolijusehs ņahdai Afganiņtanas tautinai palihdiņibu un atwabinahņhanu no emira, ja ta ņņim paleek neustiziga un dodahs uņ Anglu puņi. Tas nu ir notizis, un ja Anglija peekņolita kara newed jeb emiru zitadi „nepahrmahza“, tad winai jahihņtahs neween no ņņihņ weenas tautinas, bet ari no wiņahm tureenes brihwahm kalnu tautahm, kas tahdu krahņņhanu neņoditu nepamestu. Pa tam Anglu awiņes uņtrauj Kreeween wiņu wainu un ņpreeņņh, ka Angleem ņawam pretineekam ja-atnem Afganiņtana, ja tas teem nedod gandariņhanu, un tapat jadara, ja tas

teem to dob! Tahda ziniska*) logika no wezās „Teims“ tātchu nebija ņagaidama, bet par to ta ari dabon wirsā no wiņahm puņehm. — Dird, ka Indijas wiņze-tehninņch jau ņawahkis 36,000 wiņru un ar teem gribejis dotees uņ Afganistanu, bet iņstā laikā no Londones dabujis ņinu, lai ņtahwot meerā, — warbuht pawafari ņahņņhot fautees. — Pa tam Angli luhguņchi Turku ņultanu, lai tas naht ņtarpā un emiru uņ- aizina uņ meerigu iņlihdņinaņchanos, ko ņultans ari darijis. No tam redņams, ka Angteem leelaka mute, ne ka ņpehņs. Kā wineem neiņdodahs, tā neiņdodahs! — Wahzijas parlaments liņumus pret ņozial-demokrateem wiņgaligi peenehmis uņ 2 1/2 gada. Daņchā weetā tee gan ir pahrtaiņiti, bet leekahs, ka waldbiba nu buhs meerā. — Firņtam Biņmarkam ņods ar Frankfurtes awiņi. Sawā parlamentā pret ņozialistu ņuhtni Sonne- mani wiņņch uņrahdiņa, ka ņchis zaur mineto awiņi gahjis uņ weenu rofu ar Frantscheem. Kamehr ņchee pa tam jau apmeerinati, tāmehr wiņa atkal pagehr, lai ņcho pahrmehchanu peerahdot; ja Biņmarks to nedariņhot, tad wiņa deenu muhņchu wiņam pahrmehņhot ne-attaiņnotu goda-aiņnemņchanu zc. — Aukņrija Boņniju gandrihs jau pilnigi eenehmufi un puņi no ņawa kara-ņpehla (100,000 wiņru) ņauz uņ mah- ņahm, wiņwairaf tadeht, ka Ungaru miniņterija waldbibai nedewa wai- jadņigo naudu. Pa tam wiņi miniņteri atkahpahs no amata un wiņu weetā ir ziti, bet keiņars tomehr ar Ungareem ņrihda negrib un tadeht labaf pawehlejis, kara iņdohņchanas maņinat. Tahdā wiņņe tad Ungaru walņņspartija dabujufi wirtsroku un lihņi ar to Slawu aiņņtahmetaji no ņawas waras ņaudejufi. Tahlaf to ari peerahda, grafa Andraņhija (ahrleetu miniņtera) iņtureņchanahs pret Wahziju, Kreewiju un Turziju. Kā paņiņtamis, keiņars Joņeņs ar muhju walņi grib draudņibu; tas ņinams ņipro Slawu partiju, bet Andraņchim (Ungars) tas ne buht nepatiht. Tadeht wiņņch keiņara waldbibai ņtrahdā pretim. Pirms wiņņch gahdajis, ka Pariņe par Aukņrijas ņuhtni eezelts grafs Beuņts, Wahzijas pretineeks. Zaur to nu ari ņtarp ņcho walņi un Aukņriju raņees aukņtums, ņas weenoņchanos ar Kreewiju wiņ neņekmehs. Tad wiņņch uņ iņg. ned. mineto Turku rakņtu, ka Aukņrijas pulki Boņnija ņtrahdajot negantibas darbus, atbildejis wiņai glehwi un tā, ka no wiņa rakņta war nogiņt, ka wiņņch naw wiņ gribejis kriņtigos (Slawus) at- ņwabinat no Turku juhga, bet tiņai Boņniju eenemt un ar Turkeem draudņibu uņturet. Kreewu awiņes wiņu par to aņi notejā. — Muņhu kara-pulki ņawā aiņeeņchanā no Turzijas aptureti, jo tiņ ko tee at- ņtahjuņchi Aiņbalkanu, tad ari jau Turki atkal ņahkuņchi kriņtigos ņaut un waijat, kurpretim Turku waldbibai pa dakai waijadņigā kara-ņpehla truhtņi, pa dakai iņņti nepatiht, Kreewu weetā eeņtaht par ņargu kriņti- geem. Kā leekahs, tad Aiņbalkana Rumelija tiņai Berlines kongreņa aktēs paņlahwehs, bet ne pateņibā. Turki neņpehji bandit lihņņigas teeņibas ar kriņtugeem. Redņeņim, kā ar ņcho leetu ees turpmaņ. — Pehz nupat kā parakņitā wiņgaliga meera-lihguma ņtarp Kreewiju un Turkeem muhju kara-pulkeem 3 mehneņchu laikā pa wiņam ja-atņtahji Turzija. Waj tas warehs notiht? Mehņ ņchaubamees un eņam pah- leezinati, ka Turziju waijadņehs wehl maņaku padarit, lihņi ta ņewi warehs ņawalditees. — Reformu eeweņchanu Maņ-Aņija, pehz Anglu preeņņņliņuma, ņultans apņolijees peenemt; bet laikam ar to peetiņs — iņņtas reformas tur wehl maņaf eeņpehjanas, ne kā pamaņinatā Eiropas Turzija. — Bulgarija walbes un poliņeja jau eeweņtas un pilnā darbā ar ņemtopibas un andeles zehņchanu un weizinaņchanu.

Wiņjaunafas ņinas un telegrami.

G. M. Riga, 10. oktobri. Wiņaugņiaki ir atwehlets, ka Kurņemes ņandtagu (muņņņneelu ņapulze) war uņņaht 16. now. — Angli zere, ka Afganistanas walbneeks domajot uņ meerigu iņtiņhņchanu. — Turki noņtahda leelus pulkus pee Greeku robe- ņahm. Sata, ka no Kujortas (Amerika) leels kugis ar kara-leetahm, wairaf ne kā milņonu rubku wehrtibā, aiņbrauzis uņ Turziju. Weidņot Turki tak pehz Berlines kon- greņa ņpreeduma nodewuņchi Serbeem Branņas un Montenegreņcheem Riņņinas pil- ņehņas. Aukņrijas keiņars lihņi ar ņaweem miniņtereem aiņbrauzis uņ Beņtes pilņehtu, Ungaru walņņņapulzi atliht. Atlahņchanas-runda keiņars noņchehlojis, ka Boņnija un Herzegowina bijuņhas ja-eeenem ar karu bet zaur kara-pulku kreetu iņtureņchanos ņchis darbs pa leelakai dakai eņot padarits un zerejot uņ Eiropas meeru ari warot zere, ka ta otra daka buhs iņdarama beņ kara-breņmahm. Kreewu ņuhtnis Anglija, grafs Schu- walows par Wiņnes pilņehtu aiņbrauzis uņ Liwadiju (Krimā), tur muhju Rungs un

Keiņars miht. — Parunā, ka Wahzija ņcho ruben 20,000 ņalbatu wairaf nem kara- pulkēs, ne kā ziteem gabeem. — Wahzijas kriminal-teeņas noteņajufas karbinali Ledochowņky baņnijas-liņumu pahrtahņchanu deht uņ 15,000 mahrtahm jeb 2 gabeem zeetuma ņtrahpes, un par waldbibas aiņņtrahņchanu uņ 2 meh. zeetuma. — Ledochowņky tagad miht Romā un ņchis ņpreedums wiņu neņafneegs, bet teeņahm bija jaņpreeņch, kaņ pehz liņumeem taiņniba, jo paņs garigs amats nepaņargā no liņumu pahrtahņ- ņchanas ņoda.

Atbildes.

K. Seeberg. — Nowgorodas gubernā. Pehz kara-been. liņ. art. 45. otrās atweeglinaschanas-ņchiras teeņibas bauda „weenigais darba-ņpehzigis behts, ja ari wiņa tehws buhtu darba-ņpehzigis, kad pirmajam weens waj wairaf darba-nespehzigu brahtu.“ Darba-ņpehzigis pehz art. 46 turpat ir tahds, kaņ naw jaunats par 18 un naw wezals par 50 gabeem; wiņi ziti, ņawa wezuma pehz, teel rehtinati pee darba-nespehzigeeem. Bet tad nu Zuhju darba-nespehzigam tehwan ir diwi darba-ņpehzigu behti un weens darba-nespehzigis, tad weenam no abeem wezakeem brahteeem ir ja-eeet deeneņtā, ja tas loņi iņwell.

A. P. — S. m. Et. m. Tā kā wiņahm zitaht walbeht un teeņahm, tā ari Baltijas domenu pahwaldei ņuhņņibas war eeņneegt ar rakņtu. Aukņrit wiņa ņuhņņibu newar, ja ta ņarakņtita un eeņuhtita pehz tahs lahtribas, kā ņupliņas eeņneebņamas.

E. B. Str. Zuhju wehtuli eņam aiņjuhtijufi Ainaschu juhras-ņtolas preeņch- neezibai ar to luhgumu:

a) uņ Zuhju jautajumeem tuhdaf Zums teeņahm atbildet, lai nenokawejat eeņtaņchanahs-laiku, un

b) redakcijai tahs paņchas ņinas iņņlubinaņchanas deht atņuhtit.

Uņ 8. jautajumu grehtu atbildet. Pehz eeņpehjas jamehginga to augņtako mahzibas ņtahwolli ņajneegt un tad ņawu ņinaņchanu praktiņtā bņiņwe leetberigi iņleekat. Rugu-kaptena amats ir iņņts goda-amats, jo tas pagehr ņirdibu, iņmanibu un pageeņchanos, bet atneņs ari labu peknu. ņchahdā amata Zuhņ ņawai tautai tapat wareet ņalpot, wiņas godu un ņlawu wairodami, kā kura katrā weetā, un ja Zums prahts uņ to neņahs, tad mehņs no ņirds wehlan labas laimas! Bet it wiņeem ir jaņargajahs, ka no ņewim netura leelakas leetas, ne kā zaur darbeem ir peerahdits. Maņalais tas lawē tahlakā gara attiņtiba un pawed uņ weeglu lepoņchanos, kaņ wiņra naw zeeniga.

Pag. wez. P. D. — Mahteru muņņchā. un „Aņņchulahzim.“ — Par pagasta amata-wiņru zehņchanahm nahloņchā num. neņņim jo plaņchaku rakņtu, bet bihdamees, ka tas Zums nahktu pa wehlu, mehņs uņ Zuhju jautajumeem jau ņchodeen iņņumā mehginahim atbildet.

1) Seewiņņku kahtas pagasta lozekli newar ne balņot, nedj amata kņuht eezeliti, jehņchu tee iņpilditu ņaimneeka weetu (Pag. liņ. ņņ 6 un 28). Mahju walbneekeeem krona pagafēds tilai tad ir aktiwa un paņiwa wehleņchanas teeņiba, kad tee apņtiņimati (par mahju walbneekeeem, ņaimneekeeem jeb kurateem.)

2) Ne kahts liņums neleebj pagasta lozekteem, preeņch wehleņchanahm ņawā ņtarpā aprunatees, kahtus amata-wiņrus tee grib zelt, tiņ ka tee beņ pag. wezafā ņinas newar kahtigi ņapulzetees; bet kaiminu apmeklet jeb gaņtuņņi ņatitees un glahtņi tehjas jeb alus dņert un pee tam treekt par pagasta leetahm un waijadņibahm, to pat ari ta bailigatā poliņeja newar leegt.

3) Wehleņchanas-beenā katram wehletajam ar wahrdeem ja-iņņata, ko tas grib zelt; pilnwaras jeb wehleņchana zaur eeņuhtiteem rakņteem ir aiņleegtas.

4) Atbildi uņ jautajumu: waj tahdu war zelt, kaņ mehņa ņahņņibas (20 rubku wehrtē) deht ņtahw iņmekleņchanā? Zuhņ atradiņeet G. Mathera liņumu krahtumā 14 l. p. ņ 28, iņņlaidr. a un peeņiņim. Noņajijumus par mehņa ņahņņibu ņodeem Zuhņ atradiņeet liņumēs par ņtrahpehm, ko meera-teeņneņchi war uņlikt, art. 154—168.

5) Naw wiņ atwehlets, wehleņchanas-ņapulze klaiji runat par bijuņcho un zelamo amata-wiņru darbeem un iņtureņchanos; tas buhtu ņapulzes brihwa prahta ņagrosņchana un wehleņchanas jaulņchana un galā padaritu leelu troņni, warbuht pluhņchanoņ; bet ahrpuņs wehleņchanas iņņtabas, ņawā ņtarpā, war runat zil grib, tiņai jaņgajahs no goda aiņnemņchanas, jo tad buhtu prozeņe uņ kaņta. Maņch buhs iņņkirt iņņtu ņapulzi, ko pagasta wezafajis wada, no ņanahņchanaht ahrpuņs tahs. ņcheitan naw pagaņta- ņapulze, bet tiņai uņ ņapulzi aizinati pagasta lozekli, kaņ wehl ir beņ wadiņchanas.

6) Ir gluņchi nepareiņti un pret liņumu, kad pagasta walde wehletajus pa weenam ņauz eeņchā, lai nobod ņawu balņu; kaņ ir ņapulzes iņgaņņinaņchana, un pehz muhņu domahm tahdas wehleņchanas naw ņpehtā. Ja wiņai piņnai ņapulzei walbes iņtabā naw ruhmes, tad maņalais durwihm buhs ņtahwet wafam. Wehleņchanas darbs ir publiks, kaņs, ne wiņ ņlehpjams darbs.

7) Pagasta wezafam un -preeņchneekeeem ir pilna teeņiba luhtot uņ to, ka wehle- ņchanoņ protololi teel weņti pehz kahtas un pateņibas, jo wineem tee ir japarakņta.

Wez. Peebalgas pagasta-walbei. Par goda-birgereem nahloņchā numurā.

U. — L. un daņcheem ziteem. „Balņa“ eeņpedijija tiņai 2500 eeņemplaru iņņtā laikā bija nodewufi, tadeht kahti 500 eeņempl. iņtruhtka, kuras pehz eeņpehņchanoņ ņchim „B. S.“ numuram peekte.

J. Saulit — Gorņu mahjās. Uņdonat pilnigi ņawu adreņi un ņem kahta numura Zuhņ daboneet ņawu eeņemplaru.

Goldneekam Roņer k. Uņ kahtu adreņi un ņem kura Nr. Zuhņ ņanemeet „B. S.“

Atbildoņchais redaktors un iņdewejs: G. Mather's.

No zenjures atwehlets, Riga, 10. oktobri 1878.

*) Ziniski noņihmē neņaunigi, beņ goda-prahta.

Sludinajumi.

Uf Rigu aiseedams

ſaku rabeem un draugeem Kursemē ſreņņigās „ardecwaš.”

Adreſe: piļķ. Kaķu-eelā Nr. 6, baſarā. A. Mertens.

Banſionceri

atron laiņūgu uſneņſchānu, Maſt. Ahr-Niģā, leelajā Kaķu-eelā Nr. 48, Strahl namā, pee madames D. Ael. Turpat ari jaunas meitenes war ſtrodereſchānu eemahjitees.

Sirgu un Sarnates

pagasta waldeš zaur ſcho bara ſinamu, ka galwas-naudas iſdaliſchana par 1878./79. g. ir notikuſe. Wiſi ſcho pagastu lozētki, tam daliba pee nododſchānu maſſaſchanas, iſdaliſchanas-liſtes war eeſtatitees pee ſcho pagastu walbehm un taš, kaš ar ſcho iſdaliſchānu nebuhtu meerā, ſawu ſuhtſibu war peeneſt pee peederigās uſtraugu-teeſas lihts 24. ſ. m., pehž ſchi termina iſdaliſchana palits ſpehtā un latram buhš jamalſa pehž tam, kura ſchirā taš eelits.

Sirgās, tani 12. ſeptembri 1878.

Sirgu pag. wež.: M. Krappe.
Sernates pag. wež.: B. Bratſchin + + +
Pag. ſtr.: G. Roſenbergs.

Par ſinu.

Apakſhā parakſtitees uſnehmahš ſagatawot wiſadus, ari ſopmanu rakſtus Wahju un Kreewu walodā. Tapat ari wiſwiſadus pee teeſahm eeſneedsamās rakſtus, p. p. luhgſchanas, ſuhtſibas, atbildes ic. abās miuetās walodās, tā tā ari ſopmanu grahmatu eeſaiſchānu, weſchānu un noſlehgſchānu (pehž weenſahriſchu un dubultu grahmatu weſchānas likumeem). Ar wiar war runat il deenas, beš ween ſwehtbeendās, no pulkſten 11 lihts 1. Birts-eelā Nr. 3, Rigaš Peterburgaš piſhehtas datā.

Theodor Killiger,
zitreiſejs Rigaš brugu-eeſas ſekretehrs.

Kursemes beedribas pr. biſchopibas.

General-ſapulze zetortdeen, 19. oktobri ſch. g., Jelgawā, Zehrā ſahlē.

- Deenas-lahrtiba:
- 1) Ka Rīg. Latw. beedr. apſweizina ma winas 10 g. paſtahwiſas-ſwehtkōs un taħda peemina winai paſneedsama.
 - 2) Semf. ſtatutu pahſpreeſchāna un peenemſchāna.
 - 3) Rehtinums par iſg. gada-ſwehtteem.
- Preſidents: G. Wather's.

Gindes muiſhas gadatirgus,

ar lopu andeli, taps noturets ſchogad tā arweem uſ preeſchu tani 27. oktobri pee Baſņizās kroga, Birsgales puš-muiſhā, 10 werſtes attahlu no Rembatas dſelſzeka ſtanzijas.

Muiſhas poližejas wahrda: B. Albert.

Chdolē, pee Ruldigās, ir par Jurgeem 1879. g.

weenas mahjas

pahredodamas un
Lehdiku muiſha
iſnomojama. Klahtalas ſinas iſbod Chboles muiſchwaldiba.

No jensures atwehts. Rīgā, 10. oktobri 1878.

Bauſkas palihdſibas beedriba

preeſch kara eewainoteem uſaizina zaur ſcho pee tašs no ſchihs beedribas iſrihkojamas

iſloſeſchanas

kara eewainoteem par labu, kura 14. novembri ſch. g. Bauſkas klubes ſahlē notiks, laiņni dalibu nemt, tikpat ar dahwanu paſneegſchānu preeſch iſloſeſchanas, tā ari zaur loſchu pirſchānu. Katra loſe maſfā 20 kap. ſubr.

Wakarā tiſs tam paſcham mehriem par labu bale iſrihkota. Ne-beedri war ar beedribas preeſchneezibas atwehleſchānu dalibu nemt.

Latwiſku grahmatu bodēs ir dabujamas ſchahdas grahmatas: **Brahtu-draudse Widsemē**, iſdōts no Kaudſites Matifa.

Kaudſites Matifa dſejoli II.
A. Puſchkina guhſtitais Kaukaſā, Kaudſites Matifa pahrzelts.

Rupat ir nodrukats un dabujams pee Zehſu aprinka mahjitajeem un latwiſku grahmatu bodēs par 25 kap. gab. **Zehſu aprinka ewan-geliſto lauſſkolotaju VII. gada-ſapulzes protokols** no 21. un 22. juni 1878.

Par ſinu

wiſeem ſaweem zeen. wezeem un jauneem andeles draugeem, ka eš no eptbr. m. ſch. g. ſawu

ſinu, linſehklu un labibas-kantori (Filiale)

ſtudrites mahjā pee Rujenes eſmu atwehriš un apoſolu wiſeem wezeem tā ari jauneem kundehm, to paſchu uſtizibu, tā lihts ſchim un maſfaſchu par iſkatru minetu preži to augſtako zenu, tā ka katris buhš meerā.

Zapeemin: ka eš ſchogad linſehklu maſuma deht pirſchu par to augſtako zenu daudš meeſchu preeſch ahrjemehm.

A. Barlehn un beedriš,

Behrnawas kantoris.

Ruſtona Proktora lofo-mobiles un garainu kula-maš machines.
Rauſchenbacha ſtiſtu kula-maš machines.
Richterera ſiteju kula-maš machines.
Bakera wehtiktu maſchin.
Eſſetu maſchin., arklus ic.
Superſoffatus pahrdob

Zieglers un beedr.

Rīgā, piſhehtas Kaķu-eelā Nr. 6.

Sauſas ehweletas un ſpundetās egles: un preeſchu-grihdas-dehles, baſchadus gatamūs leetas-fotus, preeſch apſchuhſchānas, durwu, logu un grihdu lihtes,

preeſchu- un egles- plankas un dehles

balkus, bruſas, un galotnes wiſadā leelumā, preeſchu bedſinamu maſku par 15 rubku 6 pehdigu kubikaſi ar peeweſchānu, baltus: un bruhtni-wahpetus: un ſarlanus newahpetus-ſrahņs-podus pahrdob lehti

C. Günther's,

Jelgawā, eepretim dſelſzeka ſtanzijai.

Labas tafel-klaweeres

war dabut pirkt par mehreņu zenu **Ayriku pag-ſkolās namā** pee ſkolotaju A. Dreijer'a.

Uf Zoepſſela kunga kaſpoſtu lauta pee Jelgawas war dabot loti labus

baltos kaſpoſtus

pirkt.

S. Ahronſons

Jelgawā.

Zaur ſcho daru padewigi Bauſtas apgalam ſinamu, ka eš Franziſki gada-tirgus laitā, to 9. oktobri ſch. g. noturehs, ar kaſchoku prezehm preeſch dahmahm Bauſtā buhſchu.

Par laiņn. eewehrojumu.

Matu-biſes un ſchingonji teel lehti un ſtīpri ſagatawoti, Peterb. Ahr-Nigā, Kartines-eelā Nr. 12, apakſhā. Turpat ari nogreestus un iſſemetus matuš pirkt.

Par ſinu ſemtureem.

Dihgtoſchās linſehklas ir dabonamas pee brahteem

S. P. Pauliht,

Sezes Baſņizās kroga, Rotneſes turumā.

F. W. Grahmann

Rīgā.

Nikolai-eelā blatus ſtrehneeku dahſjam **lehgeris un iſſtahde**

no wiſadās ſortes

ſemf. maſchinehm un rihtleem.

Superſoffati un maſchinu eka.

Wiſadus

drukas-darbus

nem un par mehrenahm zeenahm ahtri un glihti iſſtrahdā

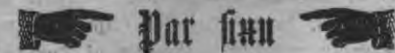
Aleksandra Staħla drukatawa,

Rīgā, Muħku-eelā Nr. 13, pretim Domās baſņizai.

van Dyk
Riģā,
leelā Emiſchu eelā.
Claytona
lokomobiles, kul-
maſchines,
Packarda
superſoffati

augſt- un maſaſgradigi ar peeſolita labuma apgalwoſchānu, tā tā ari ſali-mehſli un wiſadās žitas lauſſaimn. maſchin. rihti.

Par ſinu

ka tee 39. Nr. ſubinatee, pee Ahrlawas pag. wald. uſrahdamee Lubš Strupal ſaimn. M. Graſſmann ſagtee 3 ſirgi naw tā minets, bet tā ſihmejami:

- 1) ta ſehwe naw wiš behra, bet tumſch-ſulſe;
- 2) taš ſirgš naw behrs bet ſulſiš;
- 3) taš lumelſch ir behrs ar ſirnu ſpalwu zaur trehpehm.

Drukats pee Aleksandra Staħla, Rīgā, Muħku-eelā Nr. 13.